

חק לישראל – פרשת נצבים ליל ויום שישי

(יז) וְאִם יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדְחַתְּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעִבַדְתָּם: (יז) וְאִם יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדְחַתְּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעִבַדְתָּם: (יז) וְאִם יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִקַּבַּל וְתִטְעִי וְתִסְגֹּד לְטַעוֹת עַמִּיָא וְתִפְלַחְנֹן:

(יח) הַגִּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבִד תֵּאבְדוּן לֹא תֵאָרִיכֶן יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲתָה עִבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (יח) הַגִּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבִד תֵּאבְדוּן לֹא תֵאָרִיכֶן יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲתָה עִבֵר אֶת הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: (יח) חַוִּיתִי לָכֹן יוֹמָא דִּין אַרְי מִיבֵר תִּיבְדוּן לֹא תוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דִּי אֲתָ עִבֵר יַת יַרְדֵּנָא לְמַעַל לְתַמּוֹן לְמִידְתָּהּ: (יט) הַעֲדֵתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרַתְּ בַחַיִּים לְמַעַן תִּתְחַיֶּה אֲתָה וְזָרְעֶךָ: (יט) הַעֲדֵתִי בְכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמְּוֹת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרַתְּ בַחַיִּים לְמַעַן תִּתְחַיֶּה אֲתָה וְזָרְעֶךָ: (יט) אֲסַהֲדִית בְּכוּן יוֹמָא דִּין יַת שְׁמִיָא וְיַת אַרְעָא חַיִּי וּמוֹתָא יְהִיבִית קְדָמְךָ בְּרָכוּ וְלוֹטִין וְתִתְרַעֲוִי בַחַיִּי בְּדִיל דְתִיחַי אֲתָ וּבְגִיָּה:

(כ) לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יְמֶיךָ לְשִׁבְתָּ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם: (כ) לְאַהֲבָה אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקִלּוֹ וּלְדַבְּקָהּ בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאַרְךָ יְמֶיךָ לְשִׁבְתָּ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם: (כ) לְמִדְרָגָה יַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְקַבְּלָא לְמִימְרָה וּלְאַתְקַרְבָּא לְדַחֲלָתָהּ אַרְי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְכוֹת יוֹמֶיךָ לְמִתֵּב עַל אַרְעָא דִּי קַיִים יְיָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמִתְּוֹן לְהוֹן:

רש"י

השמים וגו' א"ל הקב"ה לישראל הסתכלו בשמים שצברתי לשמש אחת שמינו את מדתם שמינו לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם כענין שנאמר וזרח השמש וזא השמש הסתכלו בצרף שצברתי לשמש אחת שמינו שמינו מדתה שמינו זרעתם אותה ולא כמחה או שמינו זרעתם חטים והעליתה שעורים ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד אם זוכין אין מקבלין שכר ואם חוטאין אין מקבלין פורענות לא שמינו את מדתם אחת שמינו זכיתם תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות על אחת כמה וכמה: ובחרת בחיים. אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים כאלה האומר לבנו בחר לך חלק יפה שנחלתי ומעמידו על חלק היפה ואומר לו את זה ברור לך ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוסי אתה חומיך גורלי הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך:

(יא) לא נפלאות הוא ממך – לא מכוסה היא ממך כמו שנאמר כי יפלא ארי יתכסי ותכר פלאים ותכר צמטמוניות מכוסה וחצושה בטמון:

(יב) לא בשמים הוא – שאילו היתה בשמים היית צריך לעלות אחריה וללמדה:

(יד) כי קרוב אליך – התורה נתנה לכם בכתב ובע"פ:

(טו) את החיים ואת הטוב – זה תלוי בזה אם תעשה טוב הרי לך חיים ואם תעשה רע הרי לך המות. והכתוב מפרש והולך היאך:

(טז) אשר אנכי מצוה היום לאהבה – הרי הטוב ובו תלוי: והיית ורביית – הרי החיים:

(יז) ואם יפנה לבבך – הרי הרע:

(יח) כי אבד תאבדון – הרי המות:

(יט) העלתי בכם היום את השמים ואת הארץ – שהם קיימים לעולם וכאשר תקרה אחתם הרעה יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת. ד"א העידותי בכם היום את

חק לישראל – פרשת נצבים ליל שישי

נביא – ישעיה פרק סא' – סג'

(א) שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהוָה תִּגַּל נִפְשִׁי בְּאַלְהֵי כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי יִשַׁע מְעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי כְּחַתָּן יִכְהוּ פֶּאֶר וּכְפֹלֶה תַעֲדָה כְּלִיָּה: (א) כִּי כְּאַרְצָה תּוֹצִיא צְמֻחָה וּכְגִנָּה זְרוּעֶיהָ תַעֲמִיחַ כִּן אֲדַנִּי יְהוָה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהַלֵּךְ נֶגֶד כָּל הַגּוֹיִם: (א) לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֲחַשֶׁה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֲשַׁקוּט עַד יֵצֵא כְּגִנָּה צְדָקָה וַיִּשׁוּעַתָּה כִּלְפִיד יִבְעַר: (ב) וְרָאוּ גוֹיִם צְדָקָה וְכָל מַלְכִים כְּבוֹדָה וְקָרָא לָהּ שֵׁם חֲדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְבְּנוּ: (ג) וְהָיִית עֶטְרַת תְּפָאֶרֶת בְּיַד יְהוָה וְצִנּוּף \{וְצִנְיָה\} מְלוּכָה בְּכַף אֱלֹהֶיהָ: (ד) לֹא יֵאמֵר לָהּ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצָהּ לֹא יֵאמֵר עוֹד שְׂמֻמָּה כִּי לָהּ יִקְרָא חֲפָצִי בָּהּ וּלְאַרְצָהּ בְּעוֹלָה כִּי חֲפָצַת יְהוָה בָּהּ וְאַרְצָהּ תִּבְעַל: (ה) כִּי יִבְעַל בַּחֹדֶר בְּתוֹלָה יִבְעַלְוֶהָ בְּנִיָּה וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל כִּלְיָה יִשִׁישׁ עֲלֶיהָ אֱלֹהֶיהָ: (ו) עַל חוֹמֹתֶיהָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקָדוֹתֵי שְׁמַרִים כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא יִחֲשׂוּ הַמְּזוֹפְרִים אֶת יְהוָה אֵל דְּמִי לָכֶם: (ז) וְאַל תִּתְּנוּ דְּמִי לֹא עַד יִכּוֹנֵן וְעַד יִשִּׁים אֶת יְרוּשָׁלַם תְּהַלֵּךְ בְּאַרְצָהּ: (ח) נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימֵינוּ וּבְזִרְעוֹ עוֹז אִם אֲתָן אֶת דְּגָנָה עוֹד מֵאַכֵּל לְאִיבֵיהָ וְאִם יִשְׁתּוּ בְּנֵי נֶכֶד תִּירוּשָׁף אֲשֶׁר יִגְעַת בּוֹ: (ט) כִּי מֵאַסְפִּיּוֹ יֵאכְלֶהוּ וְהִלְלוּ אֶת יְהוָה וּמִקְבָּעֵיו יִשְׁתַּחֲוּ בַּחֲצֵרוֹת קִדְשֵׁי: (י) עֲבָרוּ עֲבָרוּ בְּשַׁעֲרֵים פָּנּוּ דֶרֶךְ הָעַם סָלוּ סָלוּ הַמְּסַלָּה סָקְלוּ מֵאַבֵּן הָרִימוּ נֶס עַל הָעַמִּים: (יא) הִנֵּה יְהוָה הַשְּׁמִיעַ אֶל קִצֵּה הָאָרֶץ אֲמָרוּ לִבְת צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעָה בָּא הִנֵּה שָׁכְרוּ אֶתוֹ וּפְעַלְתּוֹ לִפְנֵינוּ: (יב) וְקָרָאוּ לָהֶם עִם הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה וְלָהּ יִקְרָא דְרוֹשָׁה עִיר לֹא נִעְזְבָה: (יג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצֻרָה זֶה הַדּוֹר בְּלָבוּשׁוֹ עֵצָה בְּרַב כַּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצְדָקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ: (יד) מִדּוּעַ אָדָם לְלָבוּשָׁף וּבְגָדֶיהָ כְּדֶרֶךְ בְּגָת: (טו) פּוֹרָה דְּרַכְתִּי לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין אִישׁ אֶתִּי וְאַדְרָכֶם בְּאַפִּי וְאַרְמָסֶם בְּחַמְתִּי וַיִּזּוּ נִצְחָם עַל בְּגָדֵי וְכָל מְלָבוּשֵׁי אֲגָאֲלָתִי: (טז) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלֵי בָּאָה: (יז) וְאַבִּיט וְאֵין עוֹד וְאַשְׁתוּמִם וְאֵין סוּמָה וְתוֹשַׁע לִי זִרְעִי וְחַמְתִּי הִיא סִמְכַתְּנִי: (יח) וְאַבוֹס עַמִּים בְּאַפִּי וְאַשְׁכַּרְם בְּחַמְתִּי וְאוֹרִיד לְאַרְצָהּ נִצְחָם: (יט) חֲסָדֵי יְהוָה אֲזַכִּיר תְּהִלַּת יְהוָה כְּעַל כָּל אֲשֶׁר גָּמְלָנוּ יְהוָה וְרַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גָּמְלָם כְּרַחֲמָיו וְכַרֵּב חֲסָדָיו: (כ) וַיֵּאמֶר אֶף עַמִּי הֵמָּה בְּנִים לֹא יִשְׁקְרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ: (כא) כָּכָל צְרָתָם לֹא \{לֹא\} צָר וּמְלֶאֶף פָּנָיו הוֹשִׁיעַם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא גְּאָלָם וַיִּנְשָׂאם כָּל יְמֵי עוֹלָם:

משנה – נגעים פרק ז'

(א) אֵלוֹ בְּהֵרוֹת טְהוֹרוֹת, שְׁהִיוּ בּוֹ קֶדֶם לְמִתָּן תּוֹרָה, בְּנִכְרֵי וּנְתַגְרִי, בְּקִטָּן וּנְלוֹד, בְּקִמְט וּנְגָלָה, בְּרֹאשׁ וּבִזְקוֹ, בְּשִׁחוּן וּבְמִכּוּהָ וּקְדַח וּבְמִוֹרְדֵינוּ. חֹזֵר

חק לישראל – פרשת נצבים ליל שישי

הָרָאשׁ וְהִזְקוּ וְנִקְרְחוּ, הִשְׁחִין וְהִמְכֹּה וְהִקְדַּח וְנִעְשׂוּ צָרַבַּת, טְהוּרִים. הָרָאשׁ וְהִזְקוּ עַד שֶׁלֹּא הָעֵלוּ שַׁעַר, הָעֵלוּ שַׁעַר וְנִקְרְחוּ, הִשְׁחִין וְהִמְכֹּה וְהִקְדַּח עַד שֶׁלֹּא נִעְשׂוּ צָרַבַּת, נִעְשׂוּ צָרַבַּת וְחָיו, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב מִטְמֵא, שְׁתַּחֲלֹתוֹ וְסוּפֵן טְמֵא. וְחֻכְמִים מְטַהְרִים:

היינו תחלתן טומאה. וכשעלו שערות, היו טהרה, שדין צנתקים. וכשקרחו, היינו סופן טומאה. וכן שחין ומכוה וקדח ועד שלא באו צא הנגע, היינו טומאה. וכשצא השחין והמכוה והקדח, היינו טהרה. דבעינן שיקדים השחין והמכוה לשאת, דכתיב (סס) והיה במקום השחין שאת, שיקדים השחין לשאת ולא שתקדים השאת לשחין. כשחזרו ונעשו צנת, היינו טומאה: וחיו – שנתרפאו יפה: רבי אליעזר בן יעקב מטמא – כיון דבתחילה צא הנגע בעור הזכר וחזר סופו לקדמותו, לא חיישינן להפקס שבניתיים: וחכמים מטהרים – הוהיל והפסיק הטהרה שבניתיים. והלכה כחכמים:

(ב) נִשְׁתַּנּוּ מִרְאֵיהֶן, בֵּין לְהִקְלֵן בֵּין לְהַחְמִיר, בֵּיצֵד לְהִקְלֵן, הִיתָה כְּשֶׁלֶג וְנִעְשֶׂה כְּסִיד הַהִיכָל, בְּצִמּוּד לָבָן וְכִקְרוּם בֵּיצֵה, נִעְשִׂית מִסְפַּחַת שְׂאֵת, אִו מִסְפַּחַת עֵזָה. בֵּיצֵד לְהַחְמִיר, הִיתָה כִּקְרוּם בֵּיצֵה וְנִעְשִׂית בְּצִמּוּד לָבָן, כְּסִיד הַהִיכָל וְכְשֶׁלֶג, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה מְטַהֵר. רַבִּי אֶלְעָזָר חִסְמָא אָמַר, לְהִקְלֵן, טְהוּר. וְלְהַחְמִיר, תִּרְאָה בַּתְּחִלָּה. רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר, בֵּין לְהִקְלֵן בֵּין לְהַחְמִיר, תִּרְאָה בַּתְּחִלָּה:

כמספחת שלה. ופרושי קמפרש לרישא דקתני היתה כשלב ונעשית כסיד ההיכל, היינו שנעשית עזה מספחת. ואותה שהיתה כלמר לבן ונעשית כקרום צינה, היינו שנעשית שאת מספחת: וכסיד ההיכל וכשלב – כלומר היתה כסיד ההיכל ועכשו נעשית כשלב: ר' עקיבא אומר כו' – והלכה כר' עקיבא:

(ג) בַּהֲרַת וְאִין בְּהַ פְּלוּם, בַּתְּחִלָּה, בְּסוּף שְׁבוּעַ רֵאשׁוֹן, יִסְגִּיר. בְּסוּף שְׁבוּעַ שְׁנִי, לְאַחַר הַפְּטוּר, יִפְטוּר. עוֹדָהוּ מִסְגִּירוֹ וְפוֹטְרֵוּ וְנוֹלְדוֹ לִו סִימְנֵי טְמֵאָה, יַחְלִיט. בַּהֲרַת וְבַה סִימְנֵי טְמֵאָה, יַחְלִיט. עוֹדָהוּ מִחְלִיטוֹ וְהִלְכוּ לְהֵן סִימְנֵי טְמֵאָה, בַּתְּחִלָּה, בְּסוּף שְׁבוּעַ רֵאשׁוֹן, יִסְגִּיר. בְּסוּף שְׁבוּעַ שְׁנִי, לְאַחַר הַפְּטוּר, יִפְטוּר:

לבן: בתחלה – כשהוצא אל הכהן. וכן בסוף שבוע ראשון אם לא נולד צה כלום, יסגיר:

רע"ב – (א) אלו צהרות טהורות שהיו בו קודם מתן תורה – מי שהיתה בו צהרת קודם מתן תורה, לא היה טמא מחמת אותו נגע לאחר מתן תורה, דכתיב (סס) אדם כי יהיה בעור זשור, פרט לזה שכבר היה. וכל הני נמי דחשיב, מהתם נפקא דבעינן שיוולד הנגע בשעה שראוי ליטמא בו ולא קודם, כמו גר עד שלא נתגייר וקטן עד שלא נולד, וכן כולם: בקמט ונתגלה – שהיה מתחלה הנגע מוסתר בתוך הקמט והיה טהור מפני שהוא צבית הסתרים, ואחר כך נתגלה: ובמורדים – כלומר בשחין ומכוה המורדים שלא נתרפאו ולא העלו קרום כקליפת השום: עד שלא העלו שער – צא הנגע, דחשיבי כעור זשור,

רע"ב – (ב) נשתנו מראיהן – אצהרות טהורות קאי, כגון דהוות כשלב עד שלא נתגייר, ומשנתגייר נעשית כסיד ההיכל: כלמר לבן וכקרום צינה – כלומר, תחילה היתה כלמר לבן ועכשו נעשית כקרום צינה: נעשית מספחת שאת או מספחת עזה – כלומר, שהשאת נעשית מספחת, שחזרה להיות כחולדה שלה. או שהעזה נעשית

רע"ב – (ג) צהרת – מהשתא איירי בצהרות טומאות: ואין צה כלום – לא מחיה ולא שער

חק לישראל – פרשת נצבים ליל שישי

ופוטר – כלומר או פוטר, כגון צדוק שצדע שני. ואפילו לאחר הפטור אם נולדו סימני טומאה, יחליטו: עודה מחליטו – שהיה [צאן] להחליט ולא הספיק עד שהלכו סימני טומאה: בתחלה – כשהוצא אל הכהן, או צדוק שצדע ראשון: יסגיר – אבל אם משחליטו הלכו להן, כגון שהחליטו בשער לבן והלך לו שער לבן ובהרת קיימת אין מסגירו עליה, אלא פוטר וטהור:

צדוק שצדע שני – אם לא נולד זה כלום, פטור. וכן לאחר הפטור, אם לא נולד זה כלום, עומד בצדוק זה כל ימיו ושז אינו מסגירו: עודה מסגירו – שהיה רוצה להסגירו, בין בתחלה כשהוצא אל הכהן, בין צדוק שצדע ראשון, ולא הספיק להסגירו עד שנולדו סימני טומאה, כגון בתחלה בשער לבן ומחיה, וצדוק שצדע ראשון בשער לבן ומחיה ופשוט, יחליטו. אבל משחליטו, הא תנן לעיל בריש פרק ג', אין מחליטין את המוסגר:

(ד) התולש סימני טמאה, והפודה את המחיה, עובר בלא תעשה. ולטהרה, עד שלא בא אצל הכהן, טהור. לאחר החליטו, טמא. אמר רבי עקיבא, שאלתי את רבן גמליאל ואת רבי יהושע הולכין לגדוד, בתוך הסגרו מה הוא. אמרו לי, לא שמענו. אבל שמענו, עד שלא בא אצל הכהן, טהור. לאחר החליטו, טמא. התחלתי מביא להם ראיות, אחד עומד בפני הכהן ואחד בתוך הסגרו, טהור, עד שייטמאנו הכהן. מאימתי היא טהרתו, רבי אליעזר אומר, לכשיילד לו נגע אחר ויטהר ממנו. וחכמים אומרים, עד שתפרח בכלו, או עד שתתמעט בהרתו מפגרים:

טומאה קודם שיאמר לו הכהן טמא אתה, ואחד אותו שתלשן תוך ימי הסגרו, בין זה ובין זה טהורין. וכן הלכה: מאימתי היא טהרתו – של אותו שתלשן סימני טומאה לאחר חלוטו: כשיזולד לו נגע אחר ויטהר ממנו – לכיון דתתפא מן השניה, אגלאי מלתא דחס רחמנא עליה ואי נמי הוות קיימא קמייתא הוא מיתסי מינה כמו מזו: עד שתפרח בכולו – נגע האחרון, לזיכא למיחש למידי, דהא אי הוה ציה נמי קמא, השתא מיהא הוי טהור: או עד שתתמעט בהרתו מכגרים – דאפילו לא נתלש השער ולא נכות המחיה, היה נטהר, מכיון דנתמעט הבהרת מכגרים, ומיהו עד שתפרח בכולו לא קאי אלא אהולש סימני טומאה, אבל כוה את המחיה אינו נטהר צפריחה, שאילו היתה המחיה קיימת לא היה טהור צפריחה. והלכה כחכמים:

רע"ב – (ז) הולש סימני טומאה – כגון שער לבן בעור צהר, ושער כהוב צנתקים: והכוה את המחיה – דמשנכות אינה סימן לטומאה: עובר בלא תעשה – דהשמר בנגע הכרעת. וכל מקום שנאמר השמר, פן, ואל, אינו אלא לא תעשה: ולטהרה – כלומר ולענין טהרה מה דינו: עד שלא בא אל הכהן – אם תלשן, טהור. ואם תלשן לאחר חלוטו, טמא: הולכים לגדוד – גרסינו. והוא שם מקום: בתוך הסגרו מהו – אם תלשן סימני טומאה בתוך שצדע של הסגר ראשון או של הסגר שני, מהו: התחלתי מביא להם ראיות – בתוספתא מייתי דכך היתה ראיתו מפני מה עד שלא בא אל הכהן, טהור, לא מפני שלא ראה הכהן סימני הטומאה שבו, התולש סימני הטומאה תוך הסגר נמי דין הוא שיהא טהור, שלא ראה הכהן סימני טומאה שבו, הלכך, אחד עומד בפני הכהן, כלומר אחד אותו העומד בפני הכהן ומיהר לחלוש סימני

(ח) מי שהיתה בו בהרת ונקצצה, טהורה. קצצה מתבונן, רבי אליעזר אומר, לכשיילד לו נגע אחר ויטהר ממנו. וחכמים אומרים, עד שתפרח בכלו. היתה בראש הערלה, ימול:



חק לישראל – פרשת נצבים ליל שישי

זהרת מכגרים, לדוקא גבי תולק סימני טומאה דרישא ונשארה הבהרת, התם שייך למחני עד שתמעט מכגרים, אבל הכא הרי נקלטה כל הבהרת: ואם היתה בראש הערלה ימול – לאו בילה בזמנה איירי, דהא מילתא דפשיטא היא, השתא שבת לאיסור סקילה דחיא, ארעת לאיסור לאו גרידא לא כל שכן, אלא אפילו מילה שלא בזמנה שאינה דוחה את השבת, דוחה את הארעת, דאתי עשה דמילה ודחי את לא תעשה לרעת, דהכי קיימא לן בכל התורה כולה, כל מקום שאתה מולא עשה ולא תעשה, אם אתה יכול לקיים את שניהם, מוטב. ואם לאו, יצוא עשה וידחה את לא תעשה:

רע"ב – (ה) ונקלטה טהורה – דכתיב (ויקרא יג) כל ימי אשר הנגע בו יטמא, ולא ימים שהיתה בו זהרת ונקלטה: קלטה מתכוין – בתוספתא מוכח דהיכא דקלץ כל הבהרת וקלץ מן הבשר אשר סביבותיה עמה, כולי עלמא לא פליגי דאין לו טהרה עולמית, דקנסוהו רבנן מאחר שנתכוין לשרש אחריה. והיכא דקלטה ושייר ממנה כל שהוא, כולי עלמא לא פליגי דיש לו טהרה בפריחה, כיון דשייר ממנה לא קנסוהו כולי האי. כי פליגי, כשקלטה מלומלמת הבהרת כמו שהיא לא פחות ולא יותר: ר' אליעזר אומר לכשילד לו נגע אחר ויטהר ממנו וחכמים אומרים עד שתפרח כולו – והלכה כחכמים. הכא לא גרסינן במילתיהו דחכמים או עד שתמעט

גמרא – גדה דף לא' ע"א

תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים ולד דר במדור התחתון אמצעיים ולד דר במדור האמצעי אחרונים ולד דר במדור העליון וכיון שהגיע זמנו לצאת מתהפך ויוצא וזהו חבלי אשה והיינו דתנן חבלי של נקבה מרובין משל זכר ואמר רבי אלעזר מאי קרא אשר עשיתי בסתר רקמתי בתחתיות ארץ דרתי לא נאמר אלא רקמתי מאי שנא חבלי נקבה מרובין משל זכר זה בא כדרך תשמישו וזה בא כדרך תשמישו זו הופכת פניה וזה אין הופך פניו תנו רבנן שלשה חדשים הראשונים תשמיש קשה לאשה וגם קשה לולד אמצעיים קשה לאשה ויפה לולד אחרונים יפה לאשה ויפה לולד שמתוך כך נמצא הולד מלובן ומזורז תנא המשמש מטתו ליום תשעים כאילו שופך דמים מנא ידע אלא אמר אביי משמש והולך ושומר פתאים ה':

רש"י על הגמרא

אבל זכר אין לריד להתהפך: קשה לאשה וקשה לולד – מפני שדר במדור התחתון קשה לאשה לא ידענא למאי: זרע – מלבן את הולד מגיעוליו: מזורז – חזק וצריא: ליום תשעים – לשליש ימים הוי חיותו: מנא ידע – הא לא ידע אימת מעברה:

חבלי – לערה: רקמתי – היינו יצרה ראשונה וכתיב בתחתיות דהיינו מדור תחתון: דרך תשמישן – האיש פניו למטה כן זכר נולד פניו למטה ונקבה פניה למעלה היולד נקבה צריכה להתהפך דהא כשהיא צמעי אמה פניה למטה כדאמרין לעיל [ראשו לו בין צרכיו]



חק לישראל – פרשת נצבים ליל שישי

זוהר – ויקהל דף רה' ע"א

תוֹשֵׁב־חַתָּא דְעֵלְמָא דְאֲתִי בְיוֹמָא דָא, הֵינְנו אֶל אֲדוֹן. וְתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא, אִיהוּ בְרִזָּא דְעֵשְׂרִין וְתַרְיָן אֲתָוֹן עַלְאִין קַדִּישִׁין, דְּמִתְעַטְרִין בְּאַבְהֶן וּבְרִתִּיכָא עַלְאָה קַדִּישָׁא:

אֲתָוֹן זְעִירִין, אֵינֹן עֵשְׂרִין וְתַרְיָן אֲתָוֹן, דְּאֵינֹן בְּעֵלְמָא תַתָּא, דְּאֵינֹן אֶל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְּעָה וְכוּ', וְלֹא אִית בֵּין תִּיבָה לְתִיבָה, רְוֹחָא אַחְרָא, אֶלְא אֶת רְשִׁימָא בְּכָל תִּיבָה וְתִיבָה. וּבְעֵלְמָא עַלְאָה, אִית רְוֹחָא, וְסַטְרִין קַדִּישִׁין, בֵּין אֶת לְאֶת. וְדָא אִיהוּ, תוֹשֵׁב־חַתָּא עַל תוֹשֵׁב־חַתָּא, דְּאֲתָוֹן עַלְאִין דְּיוֹמָא שְׁבִיעָא, קָא מְשַׁבַּח וְאָמַר לְמַלְכָא עַלְאָה יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית:

כִּד תוֹשֵׁב־חַתָּא דָא סַלְקָא לְעֵינָא, שְׁתִּין רְתִיכִין עַלְאִין דְּקָאֲמְרוּ, מְזַדְּמִנִין וְנִטְלִי לְהָאִי תוֹשֵׁב־חַתָּא מְעַמָּא קַדִּישָׁא, וְסַלְקִי לָהּ לְאֲתַעְטְרָא בָּהּ, בְּכַמְהָ רְתִיכִין עַלְאִין, דִּי מְמַנֵּן, וְכָל אֵינֹן צַדִּיקִיָּא דְּבִגְנִתָּא דְּעָדוּ, בְּלָהוּ מִתְעַטְרִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא, וְכָל אֵינֹן רְתִיכִין, וְכָל אֵינֹן נְשָׁמְתִין דְּצַדִּיקִיָּא, בְּלָהוּ סַלְקִין בְּתוֹשֵׁב־חַתָּא דָא, עַד רְזָא דְּכוּרְסִיָּא:

הלכה – הרמב"ם הלכות שבת פרק י'

(יד) העושה נקב כל שהוא כלול של תרנגולים כדי שיכנס להן האורה חייב משום בונה המחזיר דלת של בור ושל דות ושל יציע חייב משום בונה:
(טו) הסותר כל שהוא חייב והוא שיסתור על מנת לבנות אבל אם סתר דרך השחתה פטור הסותר אהל קבוע או שפרק עץ תקוע הרי זה תולדת סותר וחייב והוא שיתכוין לתקן:

(טז) המכה בפטיש הכאה אחת חייב וכל העושה דבר שהוא גמור מלאכה הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב כיצד המנפח בכלי זכוכית והצר בכלי צורה אפילו מקצת הצורה והמגרד כל שהוא והעושה נקב כל שהוא בין בעץ בין בבנין בין במתכת בין בכלים הרי זה תולדת מכה בפטיש וחייב וכל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אין חיבין על עשייתו:

לע"נ

זאב ואיים בן שרדה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרדה ז"ל.